

...

Tisztelt [...]!

2005. szeptember 14-én érkezett elektronikus levelében a következő kérdéseket fogalmazta meg:

1. Készíthet- egy diák hang- illetve videofelvételt a tanórán történekről?
2. Milyen esetekben készíthet?
3. Felteheti-e az internetre a felvételeket?
4. Milyen jogszabályokba ütközik ez a cselekedet?
5. A diáknak milyen lehetősége van arra, hogy bebizonyítsa, tanára nem a megfelelő hangnemben beszél vagy viselkedik tanítványaival?
6. A rendőrség vagy az iskolavezetés elfogad-e titokban készített felvételeket bizonyítékként?

A fenti kérdésekkel kapcsolatos álláspontom a következő:

1-2. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 2.§ 1. pontja szerint személyes adat a meghatározott természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. A személy különösen akkor tekinthető azonosíthatónak, ha őt - közvetlenül vagy közvetve - név, azonosító jel, illetőleg egy vagy több, fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző tényező alapján azonosítani lehet;

A törvény meghatározása szerint adatkezelés az alkalmazott eljárástól függetlenül a személyes adatok gyűjtése, felvétele és tárolása, feldolgozása, valamint hasznosítása, ide sorolva a nyilvánosságra hozatalát is. (Avtv. 2. § 9. pont)

Az oktató képmása, illetve a róla készült hangfelvétel személyes adat, ebből következően nyilvánosságra hozatala adatkezelésnek minősül.

Személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény, illetőleg - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben ♦ helyi önkormányzat elrendeli. (Avtv. 3.§ (1) bekezdés) További követelmény, hogy az adatkezelés csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése céljából történhet. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie ennek a célnak. Törvényi felhatalmazás hiányában éppen ezért csak a pedagógus hozzájárulásával lehet felvételt készíteni.

3. Mivel a tanórán történekről videofelvételt készíteni csak a pedagógus engedélyével lehet, ez vonatkozik felvétel interneten való nyilvánosságra hozatalára is.

4. A személyiségi, illetőleg az adatvédelemhez fűződő jogokat több jogág is hathatós védelemben részesíti. Az Avtv. már említett 3. § (1) bekezdésén kívül a Ptk. is védi a képmáshoz és hangfelvételhez fűződő jogot.

80. § (1) A személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés.

(2) Képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.

A képmással vagy hangfelvétellel való visszaélés esetén a Ptk. 84. § szerinti igényeket lehet támasztani.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerint:

177/A. § (1) Aki a személyes adatok védelméről vagy kezeléséről szóló törvényi rendelkezések megszegésével
a) jogosulatlanul vagy a céltól eltérően személyes adatot kezel,
b) az érintett tájékoztatására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget,
c) az adatok biztonságát szolgáló intézkedést elmulasztja,
és ezzel más vagy mások érdekeit jelentősen sérti, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.
(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott cselekményt hivatalos személyként, közmegbízatás felhasználásával, vagy jogtalan hasznoszerzés végett követik el.
(3) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a személyes adattal visszaélést különleges személyes adatra követik el.

5. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Közokt. tv.) 1.§ (1) bekezdés) l) pontja szerint a diák lehetősége, hogy jogai megsértése esetén - jogszabályban meghatározottak szerint - eljárást indítson, továbbá igénybe vegye a nyilvánosságot. Amennyiben bűncselekmény történik, a rendőrségen feljelentést tehet, vagy magánindítványt terjeszthet elő.

6. A pedagógusok alapvető kötelezettségeit a Közokt. tv., fegyelmi felelősségét pedig a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) szabályozza:

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

*a) nevelő és oktató tevékenysége keretében gondoskodik a gyermek, tanuló testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről, továbbá az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse,
h) a gyermekek, tanulók és szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa, (Közokt. tv. 19. § (7) bekezdés a) és h) pont)*

Fegyelmi vétséget követ el a közalkalmazott, ha a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettségét vétkesen megszegi.

(2) A fegyelmi vétséget elkövető közalkalmazottal szemben kiszabható fegyelmi büntetések:
a) megrovás;
b) az előmeneteli rendszerben történő várakozási idő legfeljebb egy évvel történő meghosszabbítása;
c) a jogszabály alapján adományozott címtől való megfosztás;
d) magasabb vezető, illetve vezető beosztás fegyelmi hatályú visszavonása, valamint
e) elbocsátás.

(3) A (2) bekezdés b)-d) pontjában foglalt büntetések közül egymás mellett több is kiszabható.
(4) A (2) bekezdés b)-c) pontjában foglalt büntetés végrehajtását legfeljebb egyévi próbaidőre fel lehet függeszteni. Ha a felfüggesztés ideje alatt a közalkalmazott nem követett el olyan fegyelmi vétséget, melyért jogerős fegyelmi büntetést szabtak ki, úgy kell tekinteni, mintha a fegyelmi büntetésben nem részesült volna. Ha viszont ez idő alatt elkövetett cselekmény miatt újabb jogerős büntetést szabtak ki, a felfüggesztett büntetést is végre kell hajtani. (Kjt. 45. § (1)-(2) bekezdés)

Ha fegyelmi büntetés kerül kiszabásra, annak ténye csak meghatározott körhöz juthat el. A Közokt. tv. 2. számú melléklete tételesen felsorolja, hogy a közoktatási intézmény az alkalmazottak mely adatait kezelheti. Ide tartozik többek között a munkakör, munkakörbe nem tartozó feladatra történő megbízás, munkavégzésre irányuló további jogviszony, fegyelmi büntetés, kártérítésre kötelezés. Ezen adatok a fenntartónak, a kifizetőhelynek, bíróságnak, rendőrségnek, ügyészségnek, helyi önkormányzatnak, államigazgatási szervnek, a munkavégzésre vonatkozó rendelkezések ellenőrzésére jogosultaknak, a nemzetbiztonsági szolgálatnak továbbíthatók.

A rendőrség (nyomozó hatóság) eljárását a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) rendelkezései szabályozzák:

*Be 77. § (1) A bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során e törvény rendelkezései szerint kell eljárni. Jogszabály elrendelheti a bizonyítási cselekmények teljesítésének, a bizonyítási eszközök megvizsgálásának és rögzítésének, valamint a bizonyítási eljárások lefolytatásának meghatározott módját.
(2) A bizonyítási cselekmények végzésekor az emberi méltóságot, az érintettek személyiségi jogait és a kegyeleti jogot tiszteletben kell tartani, és biztosítani kell, hogy a magánéletre vonatkozó adatok szükségtelenül ne kerüljenek nyilvánosságra.*

Ebből következően a nem jogszerűen szerzett bizonyítékokat a fegyelmi-, illetőleg a büntetőeljárás során nem lehet figyelembe venni.

A személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos ügyekben forduljon hozzám továbbra is bizalommal.

Budapest, 2005. október 25.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila